

Een vrolijk lusthof vol bloemen en heesters

'Groen van Toen' is het thema van het Open Monumentenweekende van 8 en 9 september. Mooi maar wanneer was toen? In veelkleurige pracht en praal staken regenten in de 18de en 19de eeuw haast geen cent. Het bewoonbaar houden van de huisjes was eerste prioriteit. Een uitzondering was de tuin van het Proveniershuis (hierover meer in Hofjeskrant 18). Maar het stadsbestuur, de eigenaar, kon zich dankzij het geld van de proveniers dan ook een dure tuinman veroorloven.

Beeldbepalend was eeuwenlang de pomp, waar omheen de vrouwen op de hand hun was deden. Een deel van tuin was 'bleekveld' en wellicht mochten de hofdames op een eigen stukje grond wat nu vergeten groentes zijn verbouwen. Min of meer weggemoffeld was het privaat (zie pag 2).

Over hoftuinen en de inrichting ervan in vroeger eeuwen is relatief weinig bekend. Haarlemkenner Craandijk heeft niet bijzonder veel met tuinen op. Op archiefphoto's van rond 1900 ziet het ook niet even interessant uit. Zo heeft het Vrouwe- en Verwershofje een door een haag omringd bleekveld met

> 'Groene blaadjes' anno 2012 in het hofje van Loo

enige bomen, het Lutherse hofje (zie pag. 5) een ouderwetse tuin met slingerpaadjes en kleine bloemperkjes. Het Frans Loenenhofje springt eruit met een 'uitnemend onderhouden tuin met frisse graspaden en welverzorgde bloembedden.' Craandijk vindt 'Inden Groenen Tuin' het een vrolijk lusthof vol bloemen en heesters met voor de nette woningen een veranda met klimplanten.

Toch is het tuinverleden een voorbeeld geweest voor het 'heden', in dit geval die van de jaren tachtig van de vorige eeuw toen bijna alle Haarlemse hofjes zijn gerestaureerd. Het tuinplan van het hofje van Noblet rept over een in 1843 verdwenen middenpad dat weer is aangebracht, met aan langszijden bloemperken en een ligusterhaag.

Tuinarchitect Wim Duys baseerde zich voor het hofje van Staats op een oude tekening en schiep 'een verloop van paden die rococo-achtig aandede'. Wat vaststaat is dat de hoftuin vooral zomers een ontmoetingsplek was en is, waar de laatste nieuwtjes werden uitgewisseld.

Robotgrasmaaier Elbert de Tweede

Moderne tijden én uniek in Haarlems hofjesland, voortaan onderhoudt een robotgrasmaaier het gazon in het Frans Loenenhofje. Hij volgt tuinman Elbert van Millingen op.

In aanwezigheid van de regenten en de bewoonsters werd onlangs als blijk van waardering voor ruim dertig jaar tuinwerk de robot omgedoopt tot Elbert II. Helemaal opgeladen en trillend op zijn wielletjes, gaat de robot om zeven uur 's avonds los en maakt kriskras korte metten met het Loenense gras. Maar wie haalt Elbert II uit het hok en dekt 'm na afloop van zijn dagelijkse rondje toe met een deken? Juist, Elbert de Eerste!

Vriendencafé in teken van hofjes

Vijfjaarlijks is het Reinaldahuis het decor van een Vriendencafé, een culturele middag voor bewoners en omwonenden. Op 21 oktober staat die in het teken van de Haarlemse hofjes.

> vlnr: Adam Spoor, Hans Kluit en Wil van Schaik

Gasten zijn hofbewoonster en verhalenvertelster Marijke Kots, de Flower Town Jazz Band met Wil van Schaik – regent van het Frans Loenenhofje – op banjo, hofgedichten van o.a. Karin Ottenhoff en als uitsmijter een klucht van het J.J. Cremer Genootschap. *Gratis consumptie voor geïnteresseerden. Leonard Springerlaan 1. Aanvang 14.30 uur. Einde 16.30 uur.*

Hoe kom je aan hoftuinkennis, als je zelf allesbehalve groene vingers hebt? Kom, dacht ik, ik bel met Natuurmonumenten. Maar de persvoorlichtster zei geen deskundige in huis te hebben. Zij huren dure bureaus voor klussen in. Juliet Oldenburger, specialist op het gebied van historische tuinen, liet weten tijd nodig te hebben om zich te verdiepen in het onderwerp 'hof-tuinen'. De Heemstedse tuinarchitecte Els Proost voelde zich te oud, en stelde een 'jonge blom' voor in de persoon van Willemijn Aris.

Die was op vakantie, evenals hovenier Hans Stolvoort die een aantal hoftuinen in onderhoud heeft. Ook haakte de voorzitter van stichting Themajaar Historische Buitenplaatsen 2012 af. En het idee leek toch zo leuk: een hofjeswandeling met aansluitend een lunch bij Hofje Zonder Zorgen. Desondanks valt er genoeg moois over hofjestuinen te vertellen. Veel plezier met dit groene nummer.

Willem Brand

Oude rode beuk geveld

De rode beuk in het Proveniershof is niet meer. Vanwege omvalgevaar werd half augustus in twee dagen tijd de oude reus gekapt.

Spijtig en spectaculair, vindt een bewoner de operatie 'kappen van de ruim 200 jaar oude rode beuk' door boomverzorgingsbedrijf Mense. Een andere bewoner zegt blij te zijn, het leven thuis er plots een stuk lichter uit.

De beuk was aan de onderkant flink aangetast door honingzwam, een teken van afsterven. Boomspecialist Jan Heemskerk van de gemeente ontdekte in de stam een grote scheur, twee grote takken waren flink verrot. Risico bij een storm was achteraf toch wel groot. In overleg met de bewoners komt er op de plek een nieuwe boom. Heemskerk heeft een eik op het oog: die is duurzaam en heeft een smalle kroon.

> Op de plek van de geveldde rode beuk komt een nieuwe boom

Sommige bewoners hebben een blijvende herinnering in de vorm van een stuk stam. Die van Brenda wordt een zitje voor zoon Tokaj.

(zie pagina 4 voor poëtische ode)

Blik op Een kwestie van alledag

Moderne hygiëne is nu een verworvenheid waar wij niet graag meer afstand van zouden doen. Maar hoe ging het er vroeger aan toe en dan met name in onze hofjes?

De regenten waakten over het lichamelijke welzijn van de bewoners. De Haarlemse sanitaire omstandigheden waren vergeleken met de rest van het land best redelijk te noemen. Hier waren namelijk relatief veel beerputten aanwezig. Ook de hofjes waren daarmee doorgaans voorzien. De secreetjes, zoals de meestal apart staande buitenplees ook genoemd werden - we bedoelen hier uiteraard de hofdames niet mee - hadden in het beste geval een directe gemetselde verbinding met de beerput en anders een speciaal tonnetje dat in de beerput kon worden gelegd. Zo waren de zaken destijds 'netjes' geregeld. Met een luchtje, dat wél... Maar ook daar hadden vernuftige bestuurders wat op gevonden zoals nog steeds in het Frans Loenenhofje te zien is: er werd een speciale ontluchting in het dak geconstrueerd, die dan meteen ook de lichtinval regelde. De huisjes beschikten samen over een aantal

(meestal buiten-)pleetjes. In de bouwtekeningen van het Hofje van Noblet is zelfs te zien hoe de dames van hun "huuskes" werden voorzien, de regenten evenwel hadden zichzelf in 1754 ook naast de regentenkamer achter een verdekte deur in het chique behangsel een eigen "troonzetel" toebedacht! Overdag was het dan mooi geregeld, maar 's nachts zult u vragen? Speciale meubeltjes dienden om een "gemakje" met po te maskeren, sommigen hadden een stilletje of kastoel waarin onder de zitting een pot stond opgesteld. En ook gewone po's of nachtspiegels komen uitgebreid voor. Archeologische vondsten zoals deze antieke geel geglazuurde aardewerken pispot uit de oude beerput van het Antonie Hofje of Vrouwe Gasthuys zal wel het meest gangbare nachtmeubel uit de hofjes zijn geweest. Gelukkig is het nu beter en moderner geregeld. Ook in de hofjes!

L.Ph. Mathijssen

>18de eeuwse po

> Troonzetel' uit 1754 voor regenten in hofje van Noblet

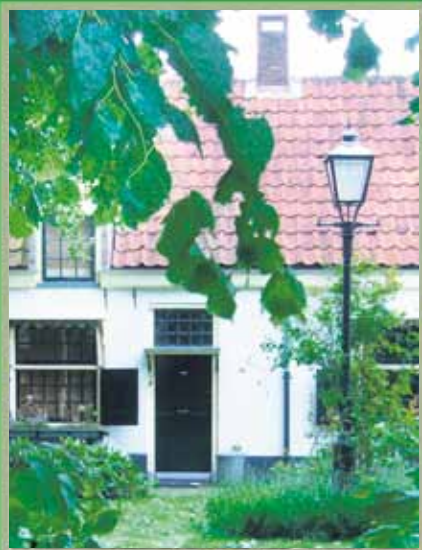
> (Ex-)heimelikheden in Frans Loenenhofje

Heimelijkheid bezet

In het hofje van Noblet na het ochtendgebed met de andere dames nog op bed was het secreet jarenlang het eerst door Antje bezet. Na een soepele stoelgang zong zij verlicht thuis een psalm of gezang. Verborgen achter goudleer behang tussen de keuken en de gang hadden de regenten hun eigen stilletje met een gelakt houten brilletje. Na het diner een sigaar en cognac en dan op z'n gemak op het gemak. Men deed zulke zaken liever privé en uit zicht van de dames. Die hadden immers hun eigen privaat van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

foto's: Marja Dijkzeul & Christiaan Hanepen

Gildegids Han Leroi vraagt zich af of overnames van hofjes door woningcorporaties wel zo'n gelukkige is. Iesje Vermeulen, voorzitter van de Stichting Haarlemse Hofjes, geeft antwoord.

Bij een overname door een woningcorporatie wordt een eeuwenoude traditie doorbroken: particulier initiatief wordt vervangen door een professioneel bedrijf. Ervaring heeft geleerd dat er bij dit soort overnames met zorg onderhandeld wordt en er behoedzaam afspraken gemaakt worden. Onderhoud en beheer zijn over het algemeen in goede handen. Maar zal een corporatie aan de wens van de erflater blijven voldoen bij de werving van nieuwe bewoners? En dat tot in lengte van jaren? Bedrij-

ven zijn kwetsbaar voor economische malaise. Zijn opvolgers genegen de historische waarde boven economische waarde te blijven plaatsen? Er is veel voor te zeggen om het beheer te laten bij een bestuur dat autonoom is en zijn eigen verantwoordelijkheid draagt. Al eeuwenlang hebben regentenbesturen zorg gedragen voor de beroemde Haarlemse Hofjes en het welbevinden van haar bewoners. Als Stichting Haarlemse Hofjes zoeken we naar alternatieven om die zelfstandigheid ook voor de toekomst veilig te stellen.

[advertentie]

Compleet op maat voor de institutionele markt

Perfect aansluiten op de behoeften van de patiënt en cliënt in de zorg. Voor de optimalisatie van de maaltijdvoorziening is Deli XL totaalleverancier, van verse en vers bereide producten tot en met advies over beleving, gemak en gastvrijheid. Dit is wat onze zorgklanten zo in ons waarderen.

Meer informatie:
www.delixl.nl

C. den Hollander b.v.
Onderhoudscombinatie
Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Mozaïektuin geïnspireerd op gevelsteen

Vanaf de jaren tachtig doet hofje Inden Groenen Tuin haar naam alle eer aan. De inrichting ervan is gebaseerd op de voorstelling van de gevelsteen die boven de poort in de Kleine Houtstraat hangt. Toen Haarlemkenner Craandijk daar in 1900 rondliep, zat de steen overigens nog ingemetseld in de muur van een washok.

Volgens Craandijk is de gevelsteen behalve op de tuin óók een toespeling op de naam Josina van Groeneven, eigenaresse van de zwanendrift - een vorm van dieren houderij én een recht dat uit de middeleeuwen stamt - op de Liede en het Spaarne die zij in 1608 aan de stad heeft verkocht. Voor het mozaïekontwerp van de tuin liet hovenier John Gozeling zich inspireren door de tekening. 'Ik kom al vanaf mijn veertiende in hofje Inden Groenen Tuin.' John kreeg het tuinieren met de paplepel ingegoten. Opa Piet en vader Wim waren ook hovenier.

'Ik hielp vader hier met schoffelen en samen zetten we de kerstboom in de hal op. Die traditie hebben Simone en ik erin gehouden.' De oude tuin was een beetje een rommeltje, veel grasveld en hier en daar een bloemenperk. Oud-regent Letschert had maar één eis: dat de dames over konden lopen. John: 'Het is nogal een lange tuin en nu heb je onderbrekingen. Je kunt hem zo dubbelvouwen.' In het oog springend de twee pas gekortwiekte honingbomen en de prunus in het midden.

Voor de begrenzing koos John de winter- en zomergroene buxushaag die de lijnen en de hoekpilaren mooi accentueert. Elk jaar

> Simone en John Gozeling

wordt er twee keer geplant: zomergoed, zoals vlijtige liesjes en begonia's, in het voorjaar en bollen en violen in het najaar.

Het zonnetje schijnt licht als Simone en John de zomerperkjes doorschoffelen. Op haar vijftiende zocht Simone, leerling op de lagere tuinbouwschool, een vakantiebaantje. John had wel iets, zij is nooit meer weggegaan. Johns grootste kwaliteit? Simone aarzelt geen moment. Zijn fantasie als ontwerper. En die van Simone. John: 'Ze is een kei in administratie.'

Tijdens de Haarlemse Stripdagen in juni werd in hofje Inden Groenen Tuin de eerste hofjespuzzel gepresenteerd. Het was collega Janna die strip-tekenaar Alex van Koten op het idee bracht.

Puzzelfan in nopjes met hofjespuzzel

Een geheel eigen fantasiewereld zoals Jan van Haasteren die maakt, is volgens Van Koten een stuk makkelijker. Want zonder achtergrond kun je doen wat je wilt. 'Een hofje is een hofje en moet er realistisch uitzien. Maar dan kom je in de knoei met de figuren. Een illustrator sjoemelt altijd met de werkelijkheid, dat ligt aan de verhoudingen. Ik teken geen mensen, maar stripfiguren. Die zijn vier hoofden groot

in plaats van 7,5 hoofd zoals Da Vinci heeft uitgerekend,' vertelt hij.

Soms denkt de tekenaar aan mensen die hij kent als hij tekent. De tuinman werkt bijvoorbeeld op Overspaarne. Hofstra uit de strip is een apart verhaal. Alex zag een man met een hoed en een snor op de Bakenerssergracht lopen, die later oudstadsarchivaris van Haarlem en nota bene schrijver van een boekje over hofjes blijkt

> Puzzelfan Janna in verpleeghuis Overspaarne

te zijn. Puzzelfan Janna heeft 'm op moeilijkheidsgraad getest. Hij zat niet 1,2,3 in elkaar en dat beviel.

De puzzel die 1000 stukjes telt met als formaat 45 bij 69 is voor € 25 te bestellen via info@alexvankoten.nl

Bloemrijk afscheid voor regent Rob Niehe

In aanwezigheid van bijna alle bewoonsters van het hofje Inden Groenen Tuin nam Rob Niehe, als voorzitter van het College van Regenten, op zaterdag 28 april 2012 feestelijk afscheid.

Bomen met Pien

(O)vergan(g)kelijkheid

Brigitte Kaandorp legt in één van haar shows uit wat het verschil is tussen mannen en vrouwen (zie youtube). Het vrouwenlijf ondergaat vele in- en explosies door verandering van de hormoonhuishouding. Kaandorp, zelf moeder van twee kinderen, komt in haar uitleg niet verder dan het baren van kinderen en het geven van borstvoeding. Daarna raakt de vrouw totaal ontregeld en in verval. Met het product 'vrouw' hoef je dan ook echt niet meer terug naar de winkel, want het is gebruikt. De man daarentegen is nauwelijks 'op'. Een dergelijk solide product mag je dan ook ruilen zonder bon. Voor veel vrouwen ontstaat er na hun meest vruchtbare periode een korte time-out. Na deze korte 'pauze' is er opnieuw roerigheid: ze komt in de overgang. Kaandorp kwam er niet aan toe dit fenomeen onder haar relativerende loep te nemen...

De belangrijkste oorzaak van die veranderingen ligt in de eierstok-

ken. Deze zijn gedurende al die jaren verantwoordelijk geweest voor de productie van vrouwelijke hormonen (oestrogenen en progesteron). Hormonen die allerlei belangrijke processen in het lichaam aansturen zoals de eisprong, de maandelijkse menstruatie, de opbouw van botweefsel en het functioneren van het temperatuurcentrum. Ze doen nog veel meer. Eierstokken zijn ook verantwoordelijk voor de productie van een derde hormoon: het testosteron. Dit hormoon speelt een rol bij je libido (zin in seks) en je stemming/gemoedstoestand. Tijdens je overgang neemt de productie van al deze hormonen af waardoor je klachten kunt krijgen. De meest voorkomende overgangsklachten zijn opvliegers, nachtelijke transpiratie, pijnlijke gewrichten, gewichtstoename, prikkelbaarheid, slaapproblemen, hoofdpijn en drogere slijmvliezen en verminderd libido. Deze klachten kunnen je levensgeluk behoorlijk verstoren. Niet voor niets gebruiken veel vrouwen - zelfs in die niet vruchtbare periode - een synthetisch hormonale pil om de overgangsklachten te vermijden.

Maar deze pil heeft vaak ook weer bijwerkingen. Bovendien dient zich de vraag aan: wanneer wil je dan in de overgang komen? Wanneer stop je met de pil? Op je 55ste, je 60ste of misschien als je 70 bent? Je moet er ooit doorheen. Of hoop je voordien te overlijden? De hormonale verstoring (overgang) is niet voor iedereen gelijk. Voeding, beweging én de inzet van natuurlijke middelen zoals kruiden en supplementen kunnen je helpen om de klachten te verminderen en weer beter in balans te komen. Je kunt dus wel degelijk op natuurlijke wijze invloed hebben op je eigen overgang. In die zin kon Kaandorp dat fenomeen ook nooit eenduidig neerzetten. Meer weten?

www.vitapien.nl

Na een heerlijke lunch in de prachtige regentenkamer van de Janskliniek ging het hele gezelschap op excursie naar De Keukenhof.

Rob Niehe kwam bij de familie Willemink over de vloer toen de huidige regent Jan nog een broekje was. Willeminks vader was toen rentmeester van de landerijen van het hofje. Nadat zijn vader trad, gepolst werd door regent Letschert om de zaak op de rails te krijgen, benaderde hij Rob Niehe. Het nieuwe college kreeg ruim

twintig jaar geleden te maken met een fors negatief banksaldo. Die kon slechts worden weggewerkt door met hulp van een advocaat en een rechter het familiebestuur te ontbinden en een stichtingsbestuur te maken. Niehe en Willemink kregen het financieel op orde door verkoop van landerijen in De Zilk en flatjes in IJmuiden. Bovendien werden ook boerderijen in De Zilk en de Beemster verkocht. De huurpenningen van de overgebleven landerijen zorgen voor de jaarlijkse inkomsten, waarmee het onderhoud van de Hof betaald wordt.

[advertentie]

Teylers Hofje

In de bocht van het Spaarne ligt achter een imposante poort het Teylers Hofje dat werd gesticht krachtens het testament van Pieter Teyler van der Hulst. Het hofje is een ontwerp van architect Leendert Viervant, die ook de Ovale Zaal in het Teylers Museum heeft ontworpen. De lage huisjes staan in contrast tot het monumentale hoofdgebouw. Maar het geheel oogt licht en wijs. De regentenkamer behoort tot de top honderd van mooiste historische interieurs van Nederland. Vanaf 2008 onderhoudt en verhuurt woningcorporatie Elan Wonen het Teylers Hofje. Bel voor meer informatie (023) 515 98 59 of kijk op www.elanwonen.nl.

Hotel Essenhof

Het bestuur van ons hofje – het Essenhof – ontving in juni per brief een opmerkelijk voorstel. Een Haarlemse ondernemer wil het Essenhofje kopen om er een hotel van te maken. Ons hofje bestaat uit zes blokken van elk vier huisjes. Dat zou dus een hotel worden met 24 appartementjes. Eigenlijk wilde briefschrijver een horeca-onderneming opzetten in het Hofje Guurtje Burret. Dat wilde niet lukken: ‘Wel heb ik iemand gevonden die het achterliggende terrein met de zes huizen wil exploiteren. Deze heeft het plan opgevat er een hotel, gecombineerd met restaurant te beginnen. Het restaurant zou in het pand Kampervest 31 (hofje Guurtje Burret) moeten komen, gecombineerd met een tweetal hotelkamers op de etages en achterliggend een hotel met 24 kamers, totaal 26 kamers. Zijn plan is om er één geheel van te maken. Hotelkamers A-Z.’

De regenten van het Essenhofje reageerden laconiek:

‘De bewoners van het Essenhof, aan wie ik dit voorlegde, zijn allen bijzonder enthousiast. Zij genieten huurbescherming dus blijven zeker, maar willen alles weten over de roomservice en of er ook een wellness gedeelte in het hotel komt. Ook verzoeken zij u er rekening mee te houden dat men tussen 7.00 en 10.00 ’s ochtends ontbijt en dat er enkele vegetariërs de kamers bewonen. Tenslotte wil men graag weten of er ook een was- en strijkservice opgestart zal worden (...) en of er dagelijks een happy-hour voor de bewoners in het restaurant zal zijn. Kort gezegd vinden ze uw brief een enorme grap en begrijpen niet waarom u hem niet eerder schreef (1 april bijvoorbeeld) en verzoeken mij u te complimenteren met deze creatieve gedachte.’

Wij kunnen u als bestuur meedelen dat de meeste hofjes in Haarlem, en daarbuiten, al honderden jaren bestaan en dat het ook in de bedoeling ligt dat dat zo blijft. Een twee jaar geleden gehouden onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat er nog steeds plaats is voor hofjes waar mensen die het (even) niet makkelijk hebben voor een bescheiden bedrag en beschermd kunnen wonen. Ik neem niet aan dat u dat deze categorie Haarlemmers af wil pakken.’

Het Essenhofje is bijna 150 jaar geleden gesticht vanuit het Fonds Abraham de Haas, dat genoemd is naar een kapitaalkrachtige Haarlemmer die zijn erfenis bestemde om via een fonds sociale doelen na te streven. De bouw van het Essenhofje, was er daar een van.

Nogal arrogant schrijft de inventieve Haarlemmer: ‘Omdat het fonds van wijlen Abraham de Haas waarschijnlijk toch een keertje (misschien in het jaar 2168?) ophoudt te bestaan, dacht ik, waarom niet in 2013? Indien de opheffing binnen afzienbare tijd een feit zou kunnen zijn, zou ik graag de (on)mogelijkheden bespreken.’

De creatieve ondernemer kan ervan overtuigd zijn dat het Fonds Abraham de Haas beslist niet noodlijdend is. Hij kan zijn pijlen dus beter een andere richting afschieten.

Ho van Leeuwen

Oude druiven en rugbygras

Eén van de oudste beschrijvingen van tuinen dateert uit 1414 en is die van de Sint Anthonisboomgaard van het Norbertijnen klooster. Op die plek bevindt zich vanaf 1607 het Frans Loenenhofje.

In het laatste kwart van de 16e eeuw, midden in de Tachtigjarige Oorlog, werd, toen de geuzen de overhand kregen, het klooster door de stadsregering geconfiscieerd als compensatie voor de schade die Haarlem tijdens het beleg door de Spanjaarden (1572-'73) had geleden.

De executeurs-testamentair van Frans Loenen kochten in 1607 een stuk van deze kloosterboomgaard. Regent Poldermans: ‘In feite is de tuin al eeuwenlang hetzelfde. Ging er een boom dood, dan werd de boom met wortel en al uitgegraven, nieuwe aarde gestort en op dezelfde plek een nieuwe geplant. Het bewijs werd gevonden in een zogenaamde lias, een berg kladpapiertjes bijeengehouden door een vetertje, met op de zo bijeengehouden kladsjes de precieze uitgaven van het hofje.’

Eind jaren tachtig van de vorige eeuw kreeg

het hofje na de renovatie van de huizen een flinke som geld van de gemeente om ook de tuin in originele staat terug te brengen. Poldermans: ‘Tuinarchitecte Nora van der Wal was meteen enthousiast over deze gedetailleerde tuingegevens. Met name over de fruitboomsoorten, de tweehonderdvijftig jaar oude leipeer en de druiven die hier ooit gestaan hebben. Via de Landbouwwuniversiteit Wageningen liet zij druivenstekjes overkomen uit Schotland. De karakteristieke berkengroep, die zorgt voor het typerende links achter in de tuin gelegen hoekje, is nog door de toenmalige beheerder

> Boomgaard in Frans Loenenhofje

Van Millingen geplant. Als je door de poort het hofje binnenkomt, zie je tussen twee rijen ‘boomgaard’bomen door de regentenkamer. En weet je dat het gras een stootje kan hebben, dat is rugbygras. Handig, voor als we de tuin vol met klapstoelen zetten bij een muziekkuitvoering.’

Dag mooie rode beuk

*Tak voor tak wordt u ontkleed
totdat alleen uw stam naakt voor ons staat
200 jaar in al die eeuwigheid
scharrelende oudjes, nonnen, schutters,
de eerste nieuwkomers
kinderen geboren, ouderen gestorven
mensen die te vroeg verdwenen
in uw aangezicht
gekoesterd door uw schaduw
onlangs nog zat er een nijlgans
te schreeuwen op een uwer takken
uw tijd is nu gekomen
liever zag ik een verbeelding
verschijnen uit uw stam
maar nee, alles moet geruimd
uw opvolger staat al te ritselen
met zijn bladeren
hoe zeer zullen wij u missen
vandaag nemen wij afscheid
van een geliefde, een oude vriend,
een stille getuige
als een oude Olifant sterft
blijven de anderen waken
totdat hij niet meer is
zo zullen wij ook doen
dag mooie Rode Oude Beuk*

Hofdichteres Leonore Hatt

Parade van draagbare kunst

Ruim twintig kunstenaars showden tijdens de opening van de Vijfhoek Kunstroute in een afgeladen Nieuwe Kerk hun jurken, vaak gemaakt van buitennissige materialen zoals ijzer, plastic puinzakken, lepels en koffiefilterzakjes.

Beeldend kunstenaar Celina Post ziet prachtontwerpen, hier en daar een tikkeltje te musical. Veel indruk maakt het bloemenmeisje, de latere winnaar. ‘Er gebeurt van alles op het hoofd, de kleuren passen fraai en dan dat slanke lijf erbij.’

> Beeldige boom van Connie Vlasveld

> Foto: Dick Stegenga

Carla van der Pieterman liet zich inspireren door 161 foto's van de fotogroep Focus. Mode-ontwerpster Jolanda de Meester maakte van veren en draad een ‘fly-away bruid’. ‘Mijn buurvrouw is op zoek naar de ware man. Ik maakte voor haar een utopische trouwjurk waarin ze zich zo vrij voelt als een vogeltje.’ Vogeltjes zitten er in de boom van beeldend kunstenaar Connie Vlasveld.

Model Beatrijs, zo slank als een den, draagt maar liefst vijf meter gebreide wol waarmee tijdens de Roze Zaterdag de dikste boom in het Kenaupark mee is omarmd. Machtig en mooi is de ijzeren uitrusting met rondingen van Gaudi van jonkvrouw Roos, gemaakt door smid Ron Felix. Filmer John van der Wal maakte voor de Hofjeskrant een filmpje, te zien via www.haarlemse-hofjeskrant.nl.

> Fly-away bruid van Jolanda de Meester

JOHN GOZELING

Aanleg en onderhoud van tuinen

Hovenier van Hoftuinen

Laat John uw bloemetjes buitenzetten!

Frogerstraat 18C • 1975 BV IJmuiden • Tel: 0255 - 519 828 • www.johngozeeling.nl

Tuinplan voor Lutherse hofje

Prominent pronkstuk in de tuin van het Lutherse hofje is de om en nabij in 1920 geplante en nog kerngezonde Japanse kers. Die blijft in het nieuwe tuinplan een gezichtsbepalende trekker.

Het hofje is letterlijk tegen de Lutherse kerk aangebouwd, tekenend voor de historische binding tussen hofje en kerk die overigens lange tijd een schuilkerk was en toen ook geen toren had zoals nu. Generaties oude dames hadden een Lutherse achtergrond, die letterlijk in steen gestalte

kreeg door een nog steeds aanwezige buitenpreekstoel. Ook de consistorie is vanuit de tuin toegankelijk.

Penningmeester Joost Nederkoorn, lid van het bestuur dat sinds 2010 aan het bewind is, is helder in zijn standpunt. 'Wij zijn verantwoordelijk voor het zo goed mogelijk doorgeven van

De drie heren op de foto vormen samen het toenmalig bestuur van het Lutherse hofje. Zij vieren het 300-jarig bestaan van de stichting Lutherse hofje. Het jaartal van deze viering is 1917. De dames op de foto zijn de bewoners. De tuin is grind, gras en bomen. Weinig onderhoud, typisch begin 20ste eeuw, vindt Joost Nederkoorn. Het kleine boompje vooraan is de Japanse kers.

> Regent Joost Nederkoorn

het monument en willen ook slim met gelden omgaan. De tuin is het visitekaartje naar bewoners en bezoekers toe. Wij willen een stevige tuin, eentje die ook niet wekelijks onderhoud nodig heeft.'

Samen met tuinman Niek de Groot heeft Nederkoorn gezocht naar tekeningen en oude foto's om de tuin in originele staat terug te brengen. Maar foto's van rond 1900 lieten een teleurstellend beeld zien: een nogal kale tuin met een pomp erin. Nederkoorn: 'Vroeger vond men de tuin een luxe, je stak daar geen geld in. Tekeningen hebben we helaas niet kunnen vinden, wel notulen over de kosten van onderhoud. Ons idee is nu om dat historische karakter erin te brengen met planten die in de 17de en 18de eeuw populair waren. 't Gras krijgt iets meer ruimte, de rand meer structuur.'

In september wordt er in overleg met de bewoners ook besproken wat er langs de huisjes gedaan kan worden. Nederkoorn: 'Sommi-ge klimplanten met zuignapjes laten sporen achter, dat is niet de bedoeling. Een idee is bijvoorbeeld om mooie bakken op te hangen. In de winter zal de huidige beplanting deels verdwijnen en in het voorjaar van 2013 wordt gestart met beplanten.'

Een groene oase in hartje Haarlem

Wandelend door de hofjestuin van het Frans Loenenhofje ontdek ik achter de weelderig bloeiende vlinderplant een van de hofbewoners. Ik groet haar en ze schrikt op: ze was zo in gedachten verzonken, dat ze me niet had horen aankomen. Het is Leny, ze is bezig met het verwijderen van het zevenblad. Ze vertelt dat ze dit voorjaar de strijd weer aangegaan is met dit steeds voortwoekerende onkruidsoort. Vroeger, vertelde ze, werd zevenblad ook wel gebruikt als pijnbestrijders bij jicht en reuma. Zevenblad zit namelijk boordevol vitamine C, provitamine A, kalium, calcium en magnesium. Nadat we even op een bankje zijn gaan zitten vertelt ze verder, dat je zevenblad ook in de keuken kunt verwerken in verschillende recepten. Ze belooft mij een paar van die recepten digitaal toe te sturen. Intussen is Margreet, haar overbuurvrouw, erbij komen zitten. Ze heeft zojuist te horen gekregen, dat haar kat, Sam, een spuitje zal krijgen om in te slapen. Ze is er danig van in de war. Ze weet nog dat ze bij wijze van uitzondering haar kat mocht meenemen toen ze drie jaar geleden in het hofje kwam wonen en is daar nog dankbaar voor. Nu breekt dan toch het moment aan dat ze afscheid van hem zal moeten nemen. Arme Margreet, ze heeft het er moeilijk mee, dat kun je duidelijk zien.

Leny vertelt verder over de natuur en haar visie op het tuinieren. Wat haar betreft is de trend voorbij van tuindesigns met Belgisch hardstenen tegels, zwart grind en zware bielen. Een tuin moet gewoon groen zijn. We moeten weer terug naar de pure natuur, zoals de tuinier en filosoof Louis Leroy dat al bijna 50 jaar geleden verkondigde: laat de natuur haar gang gaan en laat je inspireren door de natuurlijke processen, gerelateerd aan een beter milieu voor mens en natuur. De man uit Heerenveen is de grondlegger van het 'ecologisch tuinieren': zijn projecten en boeken zijn nog steeds een bron van inspiratie.

'The planting of trees is the planting of ideas' is de slogan van een internationale milieuorganisatie, waar Leny donateur van is. Want, zo zeggen zij, het planten van een boom geeft hoop op een betere en groene toekomst voor onszelf en voor de toekomst van onze kinderen. Het is de missie van die organisatie om wereldwijd groene gemeenschappen met elkaar te verbinden om het milieu te beschermen en duurzaam gedrag te bevorderen. Leny leest er veel over: de kwetsbaarheid van natuur en milieu gaat haar ter harte.

Zonder wat te zeggen loop ik samen met haar over het pad met oude ijzelsteentjes, langs de borders naar de kruidentuin rechtsachter in de hofjestuin. Alleen onze voetstappen verstoren de stilte. Je kunt je nauwelijks voorstellen, dat deze groene oase van rust zich in het hartje van Haarlem bevindt! Daar word je toch stil van.

Jesje Vermeulen-Haanappel
regentes

De tentoonstelling 'Geen cent te makken' met een prominente rol voor de hofjes Codde en Van Beresteyn loopt nog tot 4 november in het Historisch Museum Haarlem. Groot Heiligland 47. Open van di. t/m za. Van 12.00 tot 17.00 uur. Zondag 13.00 tot 17.00 uur. Meer info: www.historischmuseum-haarlem.nl

Geen cent te makken

Verscholen tussen het winkeltje met tweedehands kleding van Carla en het nieuwe eetcafé Charlie ligt het Bruiningshofje. Ooit woonde daar Trijntje Tuijp en haar buurvrouw Johanna. Bijna niemand weet dat een onderaardse gang van het Tuchthuis naar het hofje leidde...

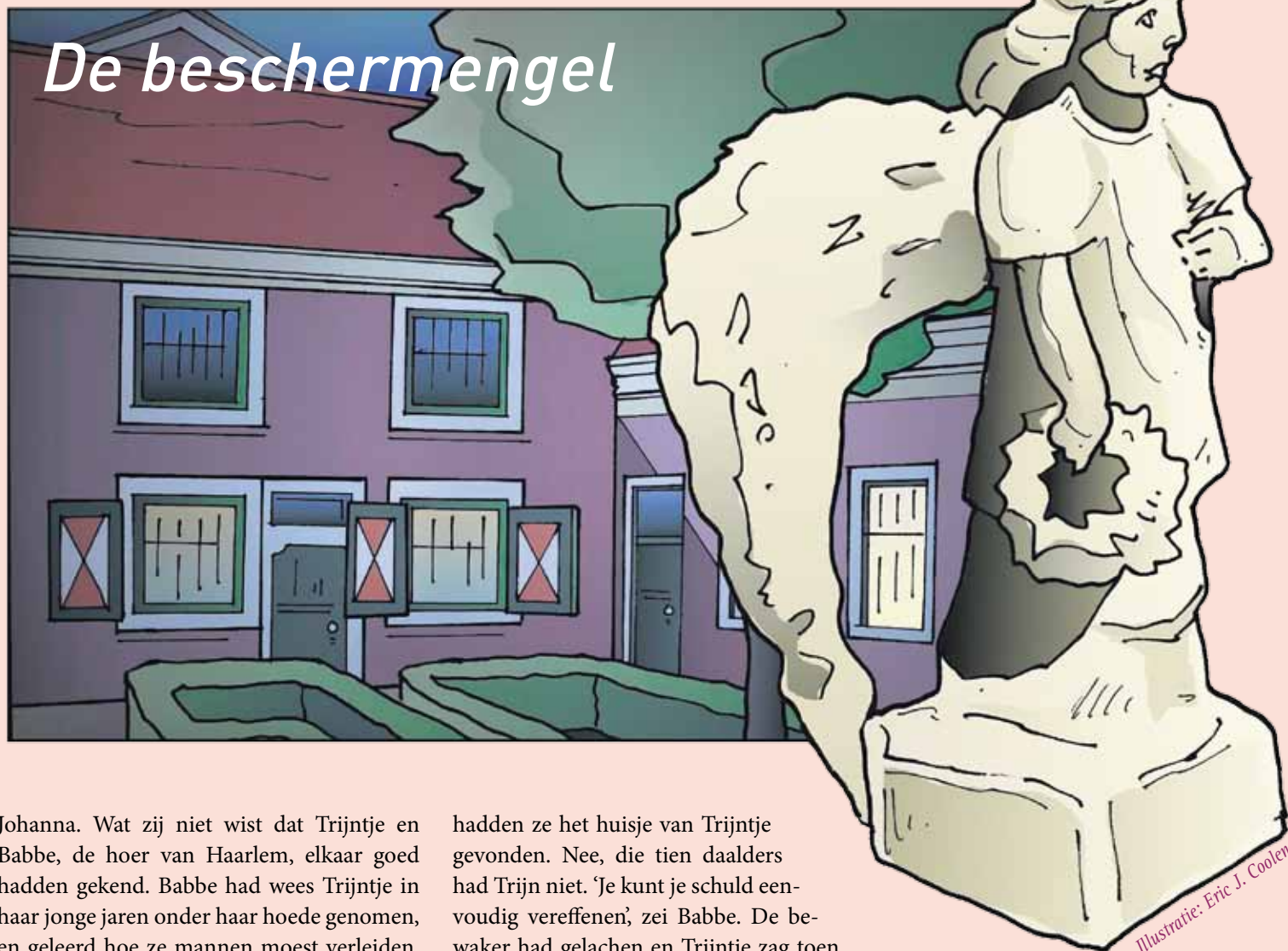
Wie het hofje gaat bezoeken, moet maar eens kijken naar die grote witte pot, daar op die vierkante meter grind. Onder dat grind zit een dichtgespijkerd luik dat toegang geeft tot het gangenstelsel onder de stad. Dit gangen-net is gegraven in de tijd van de Tachtigjarige Oorlog, toen Haarlem bezet werd door de Spanjaarden. Zo konden mensen elkaar ondergronds bereiken zonder dat de vijand dat bemerkte.

In 1630 kwam er op het Bruiningshofje een zekere Trijn Tuijp wonen. Zo op het oog een ordentelijke vrouw, maar later zou blijken ook een vrouw met een andere kant. Eigenlijk hadden de andere hofdames niets op haar aan te merken. Ach, soms was ze wat luidruchtig, maar ja, ze was veruit de jongste van het stel. Het hofje was een baken van rust totdat Trijntje onverwacht bezoek kreeg...

Johanna had net de kaarsen uitgeblazen toen ze buiten een bons hoorde. Recht tegenover bij het huisje van Trijn ontwaarde ze een schim van een man. Verstijfd van angst knielde ze op de grond, haar handen stevig op de medaillon van haar witte hemdje. 'Laat ons hofje verschoond blijven van ongeluk, bad ze tot haar beschermengel. Maar de volgende morgen scheen de zon, was er niks gestolen, ogenschijnlijk niks gebeurd. 'Hebben mijn ogen en oren mij voor de mal gehouden', dacht Johanna.

Aan de overkant van Botermarkt, toen de Ossenmarkt geheten, zat Malle Babbe in het Tuchthuis. Dat wist iedereen in de stad, ook

De beschermengel

Illustratie: Eric J. Coolen

Johanna. Wat zij niet wist dat Trijntje en Babbe, de hoer van Haarlem, elkaar goed hadden gekend. Babbe had wees Trijntje in haar jonge jaren onder haar hoede genomen, en geleerd hoe ze mannen moest verleiden. 'Er zijn genoeg mannen die een drankje of meer met je willen delen. Ik betaal een jaar je kleding, je eten en de kastelein voor als je naar boven gaat. De helft van wat je verdient, draag je af.' Maar toen Trijn na een half jaar via een kerkeraadslid van de Doopsgezinde gemeente een werkhuisje kreeg, wilde ze onder de juk van Malle Babbe vandaan en was ze van de ene op de andere dag uit het leven gestapt.

Van een bewaker, die ze af en toe verwen- de, had Babbe gehoord dat er een onder- grondse gang naar het Bruiningshofje liep. 'En daar woont een oude vriendin van je!' Een plan ontsproot aan Babbe's brein. Trijn- tje was haar nog geld schuldig! Diezelfde nacht ondernam zij met de bewaker een tocht door de gewelven en zonder moeite

hadden ze het huisje van Trijntje gevonden. Nee, die tien daalders had Trijn niet. 'Je kunt je schuld een- voudig vereffenen', zei Babbe. De be- waker had gelachen en Trijntje zag toen geen andere uitweg.

Johanna wist 't zeker: ze had geen schim maar een man gezien! En die man ging elke nacht bij Trijn naar binnen. 'Hoe kan dat nou als de poort om negen uur op slot gaat?'' Op een keer was ze overdag vergeten de nachtspiegel te legen. Ze moest hoognodig en liep op kousevoeten naar het stilletje. Bij Trijntje brandde nog licht. Terwijl ze op de heimelijckheid zat, hoorde ze een mannen- stem zeggen: 'Je mag er nog steeds zijn, Trijn, we hebben je liever dan Babbe.' En daarna Trijn fluisterend: 'Stil en doe voorzichtig met het luik.'

Die woorden achtervolgden Johanna de rest van de week. Totdat tijdens de dienst in de

schuilkerk in de Frankestraat het kwartje viel. Een hofje was toch geen huisje van plezier?! Ze kreeg een inge- ving en kocht de volgende dag gele klei. Tijdens het boetseren wist ze 't zeker: Trijntje verraden bij de regenten kon ze niet en de andere hofdames wilde ze er- buiten houden. Dit was haar opdracht. Toen ze bij de derde uitvoering zag dat het goed was, wist ze hoe ze er een stokje voor moest steken. Ze zou het luik dicht timmeren. Nu eeuwen later staat Johan- na's beschermengel er nog steeds... Al- leen nu a;ls de beschermengel van het bruiningshofje.

Idee Marijke Kots,
tekst Willem Brand

De Haarlemse Bloemenmeisjes in de hofjes

• BROUWERSHOFJE

• ZUIDERHOFJE

• BRUININGSHOFJE

Genieten tijdens de Haarlemse Open Monumentendagen

Ieder jaar opnieuw genieten duizenden mensen van de Haarlemse monumenten. Het is altijd een verrassing gebouwen binnen te gaan, die je alleen vanaf de straat kent. Dat heb ik ook mogen ervaren bij de aanwijzing van 2000 panden als beschermd, gemeentelijk monument. Het project is dit voorjaar afgerond en heeft Haarlem de tweede Monumentenstad van het land gemaakt.

Sommige eigenaren hebben mij toen uitgenodigd ook eens binnen te komen kijken. Het doet je goed te zien hoe betrokken eigenaren zich voelen bij de geschiedenis van het pand. Weliswaar willen zij 'modern' wonen, maar zij proberen met veel zorg en investeringen de uitstraling van toen te behouden.

Wanneer je dan in de woonkamer staat, zie je heel verrassend een groene binnenplaats of een geheel verscholen tuin. Het groen maakt de uitstraling van het monument alleen maar krachtiger.

Deze liefde, voor alles in en om het huis wordt beloofd met het thema van dit jaar: **GROEN VAN TOEN**.

Groen van toen en nu

Groen is ook een prachtig thema voor Haarlem als geheel. De hofjes met hun

groene binnenplaatsen zijn alom bekend en monumentale parken zoals de Haarlemmerhout, Frederikspark, Florapark, Kenaupark en de Bolwerken zijn heerlijke verblijfplaatsen. Voor onze monumentale begraafplaatsen ligt dit anders, maar feit is wel dat zij prachtig groen zijn en het er heerlijk is om eens rustig rond te wandelen.

Speciaal voor deze Haarlemse Open Monumentendagen is de wandelfolder 'Groen van toen en nu' samengesteld, zodat u zo veel mogelijk groene plekken in de stad kunt bezoeken.

In Haarlem zijn nog vele sporen te zien van

> Sfeervol hofje van Staats

de groene buitenplaatsen. Ondanks de verdringing door de verstedelijking maken die plekken nog steeds indruk door hun ligging en vaak groene uitstraling. Let u daar eens op als u gebruik maakt van de boottocht uit het programma.

Tenslotte kenmerkt Haarlem zich op een andere manier nog door GROEN. Wanneer u rondwandelt, zal het u opvallen dat het houtwerk van de Haarlemse panden veelal geveerd is in groen en crème wit. Deze eenheid in kleur brengt rust in ons dagelijks bestaan.

Geniet u dit weekend van het programma dat City Marketing Haarlem met zorg heeft samengesteld en ieder jaar weer mogelijk wordt door enthousiaste monumenteneigenaren. Hulde aan hen!

Jan Nieuwenburg,
wethouder Monumentenzorg Haarlem

THEMA 8 SEPTEMBER 2012: GROEN VAN TOEN

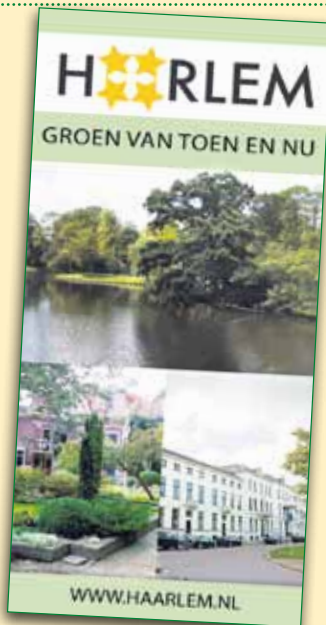

CITY MARKETING HAARLEM

Wandeling 'Groen van toen en nu'

In het kader van het thema van de monumentendagen 'Groen van Toen' heeft City Marketing Haarlem de wandeling 'Groen van toen en nu' samengesteld.

Een anderhalf uur durende wandeling door het noordelijk deel van het centrum, die voert langs een aantal hofjes en stadsparken. Op de route ligt ook Het Dolhuys, museum voor de psychiatrie, zeker een aanrader om eens te bezoeken. 'Groen van toen en nu' is een heerlijke wandeling voor iedereen op zoek naar stedelijk schoon met een groen accent. In alle seizoenen aantrekkelijk om te wandelen.

Volgden regenten de laatste tuinmode?

Volgden de regenten de laatste tuinmode? Als je aanneemt dat ze goede contacten onderhielden met de rijke Amsterdamse kooplieden die aan het Spaarne en in de duinen hun buitenplaatsen lieten bouwen, zou je dan grofweg de trend kunnen afleiden van die op de buitenplaatsen? In de 17de eeuw waren tuinvakken met geometrische patronen populair: elk vak met planten afgegrensd

door lage haagjes. In de 18de eeuw kwamen de orangerie- en kasplanten in zwang. Uitheemse vruchten zullen toen hier en daar in hoftuinen zijn geplant. In de 19de eeuw waren op buitenplaatsen bloemtapjten van o.a. lavendel en struikrozen helemaal in. Typisch 20ste eeuw is de 'nonchalante stijl' die ook ruimte laat voor de moestuin. De tuinkunst zal hier en daar zeker zijn afgekeken.

> Dat mode verbonden is aan de tijdgeest, is te zien op deze foto uit 1957 van de Haarlemse Bloemenmeisjes in het hofje van Loo

Tijdens de OPEN MONUMENTENDAGEN OP ZATERDAG 8 SEPTEMBER VAN 10.00 TOT 17.00 UUR stelt Ymere een van de woningen aan het Proveniershof open: Grote Houtstraat 144 B-rechts. Bezoekers kunnen een kijkje nemen en voelen hoe het is om in zo'n woning te wonen en uit te kijken op het groene hofje. Om in het thema te blijven kunt u in deze woning verschillende 'groene' versnaperingen proeven van vergeten groenten tot aan eetbare wilde planten. Voor de lekkerbekken die de gerechtjes thuis willen uitproberen zijn de recepten in de woning te verkrijgen.

Meer informatie over de Open Monumentendagen: www.haarlem.nl
en in de speciale bijlage van het Haarlems Dagblad van 22 augustus 2012.

Al 25 jaar een feestje tijdens open monumentendagen Cultureel monumentje in Frans Loenenhofje

Al 25 jaar is het tijdens de Open Monumentendagen in het Frans Loenenhofje een feestje, zo ook, op 8 september. Regent Wil van Schaik jazzt dan dixie met zijn vrienden van de Flower Town Jazzband en traditiegetrouw speelt het J.J. Cremer Genootschap een klucht.

De regenten Wil van Schaik, Maarten Poldermans en Iesje Vermeulen zetten niet alleen simpelweg de deuren open, maar voegen een extra noot toe. Regent Wil van Schaik zorgt daar hoogstpersoonlijk al 25 jaar voor. Ook Hans Kluit, al veertig jaar toneelspeler van het J.J. Cremer Genootschap, viert een tweede jubileum. Hij is al voor de twintigste keer in het Frans Loenenhofje van de partij.

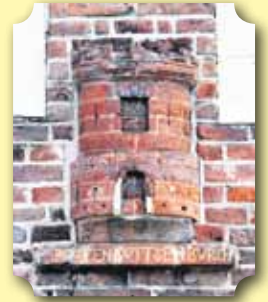
Traditioneel wordt op zaterdag 8 septem-

> Joke van Muiswinkel en Hans Kluit van het J.J. Cremergenootschap

ber tussen 13.00 en 16.00 uur een aantal malen een klucht gespeeld. Rond 16.30 uur wordt door Wil van Schaik & Friends de monumentale middag muzikaal afgesloten.

Zicht op de gevelsteen

Lange tijd was 'In den Witsenburch' op het kasteeltorentje te lezen, maar bij een recente opknopbeurt bleek de oorspronkelijke tekst 'Rooten Witsenburch'. Die naam zou iets te maken kunnen hebben met de hofstede De Witsenborgh in Santpoort. 'Rooten' zou dan verwijzen naar het rooien van bomen voor buitenhuizen. Denk aan Brederode en Boekenrode. De metselaar die in 1651 het pand kocht en verbouwde én de 'burcht' liet in metselen heette overigens Jan Ockerse van de Burg! Waar hangt de bakstenen burcht die je cryptisch zou kunnen omschrijven als 'koninklijk kasteel'.

Mail uw oplossing o.v.v. 'prijsvraag HHK 17' naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl

Oplossing HHK 16: gevelsteen 'het mannetje met huis als hoofd' hangt op de Papentoren-vest tegenover molen De Adriaan en is gemaakt door Joost Swarte. Tonnie v.d. Walle kwam als winnaar uit de bus en ontvangt een VVV-bon ter waarde van € 15.

Een goed verhaal

Het weer zat niet mee tijdens de zesde editie van het Verhalenfestival Kennemerland, maar wie maalt daarom: als het maar stormt in het hoofd. Helma Snelooper zette de historie van Dirck van Bakenes naar haar hand. Vincent van Dam gaf op viool commentaar. Ga voor het filmpje van John van der Wal naar www.haarlemse-hofjeskrant.nl

[advertentie]

Zingen als vitamine voor het leven

Ingrid Paardekooper Overman en Joke de Wit hebben twee dingen gemeen: ze wonen in het Teylers Hofje en zingen in Malle Babbe, Ingrid als alt en Joke als tweede sopraan.

Joke: 'Mijn moeder woonde naast Leny. Of ik zin had in een vrouwenkoortje? Nou nee, ik wil er mannen bij. Maar ik was meteen verkocht en kreeg de slappe lach. Hoewel de lol voorop staat, is Leny ook veel-eisend. Het is nooit kletsen over ademsteun, ze zegt: Verbaas je nou 's en dan sta je goed. Of: Je moet niet klinken alsof je aan je eigen sores zit te denken. Nou, dat helpt.'

Ingrid hielp Leny een handje met het opstarten van het Haarlems Kinderkoor. 'Mijn dochters hebben er vijf jaar gezongen en toen ze stopten miste ik het sfeertje. Ik deed die zomer mee aan het vakantiekoor in Hoeven, vond dat fantastisch. Ik ben niet meer weggegaan.' Joke: 'Muziek is net als geuren, het brengt herinneringen boven.'

Dertig jaar Malle Babbe, in juni ging het lustrumoptreden door een elleboogbreuk van Leny niet door, dat optreden staat 'voor-

> Joke (l) en Ingrid, Teylers hofbewoonsters én lid van Malle Babbe

lopig' gepland op 23 juni 2013. Op 16 september is om 15.00 uur een gratis theeconcert in de Oude Kerk op het Wilhelminaplein te Heemstede en op 16 december de muzikale Kerstreceptie in de Groenmarktkerk.

[advertentie]

Muys sinds 1888
KANTOOR & KADO

... al meer dan 120 jaar een begrip in Haarlem en omstreken. Met een breed assortiment artikelen voor kantoor, school en thuis.

Blue Square tassen
reistas, en cross-over.
Leverbaar in diverse kleuren.

Blue Square reistas
Leverbaar in diverse kleuren.
Documententas van Giorgio Fedon

Geopend op maandag t/m vrijdag van 9.00 - 18.00 uur en zaterdag van 10.00 - 17.00 uur

U kunt ons vinden op:
Gedempte Oude Gracht 108, Haarlem
Tel: 023 5315513, Fax: 023 5328425,
info@muyskantoor.nl

Nieuwenhuizen bv
BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34 -36 - Heemskerk - Tel.0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

Le Perron
boulangerie traditionnelle

**Biologisch brood
Natuurlijk!**

Botermarkt • Vrijdag van
09:00 tot 17:00 uur
Grote Markt • Zaterdag op
de van 07.30 tot 17.00 uur

Haarlemse **Hofjes**krant **GRATIS** meenemen!

Gratis in Haarlem af te halen: alle vestigingen van DEKAMARKT, de VOMAR (Schalkwijk, Haarlem-Zuid en Paul Krugerstraat) en de AH-vestigingen op het Marsmanplein, Soendaplein, Raaks en Schalkwijk. PLUS Supermarkt en de Coop Compact in Haarlem-Noord. Verder CMH-Verwulft, het stadhuis, het Noord-Hollands archief, Van der Pigge, Muys Kantoor & Kado, HEMA-fotoshop en de bibliotheken in Centrum, Schalkwijk, Oost en Noord. Verder bij zorgcentra, o.a. Reinaldahuis, Schalkweide en Schoterhof. In Heemstede bij VOMAR, AH, SPAR, PRIME-RA De Pijp en boekhandel Blokker. In Bloemendaal bij Papyrus, de bibliotheek en boekhandel Bloemendaal.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant kwam mede tot stand dankzij financiële steun van het bestuur van de hofjes Codde & Van Beresteyn. In den Groenen Tuyn en diverse fondsen.

Oplage: 10.000
Tekst en foto's: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers

HHK 18 verschijnt begin 2013.